

פרשת תרומה

איש את רעהו יחד יעזורו לפרשת תרומה

דבר תורה לפרשת תרומה ב באדר התשע"ה לע"נ אימי מורתי מרגלית בת אסתר ז"ל] 13 שנים לפטירתה]

איש את רעהו יחד יעזורו

בפרשת השבוע מצווים בני ישראל "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מכל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי".

מדובר כאן על הציווי שנאמר לישראל לתת תרומה לקב"ה, תרומה שצריכה לבוא מהלב, ואז ברגע שבני ישראל יתנו את התרומה הם למעשה יקחו אותה מ"ה" יתברך שוב אליהם משל יש כאן שתי ידיים [כגימטריה כח ...]יד אחת נותנת תרומה ויד שניה מתחברת אליה ונותנת לה את התרומה חזרה, נשאלת השאלה האם הקב"ה שמלא כל הארץ כבודו צריך תרומה? ועוד לבניית משכן עבורו? איך הוא יכנס לשם....ועוד לקבל את התרומה חזרה?? ומה בדיוק מקבלים תרומה מהקב"ה?

תרומות אלה נועדו בעצם לבניית המשכן, כך שמתוך בנייה זו נלמדו למעשה הרבה הלכות רבות בהם אנו משתמשים עד היום...
אך שוב נשאל, איזו מין תרומה היא זו??

בדרך כלל התורה מצווה אותנו על קיום מצווה מסויימת, אך לא את מכשיר המצווה, לדוגמא, מצוות תפילין, התורה לא מסבירה לנו שצריך לשחוט בהמה ולעשות מעורה את התפילין על פרטיהם, דוגמא נוספת היא מצוות סוכה, התורה מצווה לנו לבנות סוכה אך לא מסבירה את צורך לקחת הקרשיים במידה כזו או אחרת, כך נראה שהתורה רצתה להראות שיש עניין עצמי בתרומת בני ישראל למשכן, גם מלבד ערכה של התרומה לבניית המשכן, יש כאן עניין חשוב בתחום הנתינה, שאדם נותן משהו מעצמו, מרכושו שלו, ומרצונו המלא! דבר שהוא ערך חשוב בפני עצמו מלבד קיום מצווה מסוימת.

בעיון בתחילת הפרשה נאמר "ויקחו לי תרומה", למה לקחת? היה צריך להאמר, "ויתנו לי תרומה, "ויקחו" - לי הכסף והזהב נאם ה" צבאות", אמר הקב"ה לישראל, התנדבו ועשו המשכן, ואל תאמרו מכיסכם אתם נותנים דבר כי לי הכסף והזהב", לפיכך נאמר "ויקחו לי".

את עניין התרומה ניתן לקשר גם לעניין הנישואים, מבאר האלשייך הקדוש, על פי דין הבעל צריך לתת לאישה את כסף הקידושין, בימינו זה נעשה ע"י נתינת טבעת באצבע האישה, ואם נתנה היא לו, אז היא איננה מקודשת, אבל באדם חשוב [בקהילתו ומקומו] אזי במקרה כזה אם נתנה היא לו את הטבעת, היא מקודשת! במקרה זה שהאשה נתנה לבעלה את כסף הקידושין או הטבעת.. היא נהנתה מעצם הנתינה לבעלה, שהרי אדם חשוב אינו מקבל מתנה מכל אדם....ואם קיבל ממנה אזי היא נהנית מעצם הנתינה, ובמקרה זה כאילו נתן לה הבעל הנאה זו ומקדש אותה בה כמו במקרה רגיל, במקרים אלו יש נתינה הדדית בשתי ידיים יד הבעל שנותן ומעניק את קידושיה שמן הסתם היא חשובה לו והוא לה.. והאשה שהטבעת נענדת על ידה, כאן בעצם הנתינה ההדדית יש כח אדיר ביניהם שמתרשש ברגע ענידת הטבעת ומקנה כוחות לקיום הברית ביניהם ולעצם החיים עצמם שלמעשה הברית והכח של שתי ידיהם הוא הענקה אחד לשני ע"י קיום מצוות הקידושין של הקב"ה!!.

כך גם בשעה שאנו נותנים תרומה ל"ה" יתברך, זה נחשב לנו כאילו לקחנו מתנה ממנו ישירות "ויקחו לי"

פרשת תרומה

בדיוק כדוגמת המקרה של החתן והכלה .

נתינה זו שהיא הדדית בין אחד לשני אפשר גם לקבל ע"י קיום מצוות בצוותא , כדוגמא , למוד תורה או הפצת דברי תורה וזיכוי הרבים ע"י גורם שני, שעצם מעשה זה שנראה כאילו שולי , יש הענקה הדדית בין זה שכתב את דבר התורה ולבין האדם השני שהפיץ אותו וזה בדיוק כמו במקרה של החתן והכלה ובמקרה של הנתינה למשכן, שהרי כנסת ישראל משולה לכלה..

עוד ניתן לקשור זאת גם על מצוות השבת שרוב הלכותיה גזורות ממלאכת המשכן , שכאמור יש ל"ט מלאכות שאסורות בשבת

. המלאכות האסורות בשבת לא התפרשו בתורה במפורש ורבותינו למדו אותם ממלאכת המשכן, שכל אותן המלאכות שהיו אסורות במשכן , אסורות בשבת . אך מה הקשר בין איסור מלאכה בשבת לבין המשכן , מה עוד שהמשכן לצערנו לא קיים בימינו.

מלאכת המשכן נסמכה לשבת לומר שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, המקור לאיסור שבת נלמד משבת בראשית שבו "שבת אלקים מכל מלאכתו אשר עשה" וכאן אנו מצויים לשבות בשבת וללכת בדרכי ה' .

אך מה הם למעשה המלאכות האסורות משבת בראשית ?

כדי לדעת מה הם המלאכות האסורות ממעשה בראשית הפנתה אותנו התורה למלאכת המשכן כדי שנוכל להבין ולו במעט את סוגיה זו .

המשכן נקרא "עולם קטן" ע"פ דעת זקנים מבעלי התוס' , משל לאדריכל שבונה בניין גדול ובמקביל דגם קטן מאותו בניין, המשכן הוא הדגם המוקטן של אותו בניין שברא הקב"ה בששת ימי בראשית ואודות לכך נוכל להבין את מעשה בראשית ולו במעט... , לכן המטרה של בניין המשכן ניתנה לבצלאל שנאמר " בצל -אל היית" שהיה מכיר על בורין את סודות הבריאה ועל פי זה בנה את המשכן שפת אמת פחד יצחק]

" ויכל אלקים...ביום כלות משה להקים את המשכן " כל מלאכת הבריאה שנוצרה בששת ימי בראשית יצאה לפועל במלאכת המשכן וזו הסיבה שהוא המקור לל"ט מלאכות.

כאמור בצלאל היה עוסק במלאכת המשכן על פרטיה, ולפי הגמרא בצלאל עצמו היה תמה על סדר הבנייה במשכן" בשעה שאמר לו הקב"ה למשה , לך אמור לבצלאל , עשה לי משכן ארון וכלים , הלך משה ואמר לו להפך!עשה ארון וכלים ומשכן , אמר לו משה רבנו , מנהגו של עולם אדם עושה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון , כלים ומשכן?כלים שאני עושה להיכן אכניסם ?

שמה כך אמר לך הקב"ה עשה משכן ארון וכלים? אמר לו שמה בצל -אל היית?

הפני יהושע מסביר את השוני בין סדר הדברים בציווי המשכן לבין סדר בניית המשכן עצמו "יש לומר שמה שהקדים הקב"ה ארון וכלים למשכן היינו דרך חשיבותו , שארון וכלים היו קודש קודשים..ולפיכך שייך להזכיר בעניין הציווי החשוב קודם,מה שאין כן לעניין סדר המלאכה, מסתבר טפי להפך הסדר משום מעלין בקודש", מדבריו ניתן ללמוד על סדר החשיבות בעת ציווי בניית המשכן ואולם את הבניה בפועל! ראוי לבצע לפי הכלל " מעלין בקודש ולא מורידין", מכך נלמד שסדר הפעולות היה משקף את חשיבותן מבחינה רוחנית ולא את סדר בנייתם למעשה .

פרשת תרומה

שכן כאמור המשכן הוא עולם קטן והוא מייצג את עולמנו כאן מטה , כל דיני השבת גזורים ממלאכה קדושה זו , גם אם יש דברים שאין אנו מבינים , למה הם אסורים בשבת יש לנו לבצע אותם בגלל גזירת הכתוב..

בזמן הקמת המשכן כל אחד מישראל תרם את חלקו עד שנדרשו להפסיק לתרום, ! בתרומה זו שכל אחד תרם במו ידיו , הוא היה שותף מלא בבניית המשכן, ובכלל זה בגזירת מלאכות שבת שנבעו מכך , היד שתרמה את התרומה התאחדה עם ידו של הקב"ה על ידי קיום דבריו , ויחד הם התאחדו למקשה אחת .

כך גם בשאר המצוות, שאדם מקיים מצווה כלשהי בשותפות עם חברו הוא למעשה מקבל כח מהיד השניה שעזרה לו לקיים את אותה מצווה האמורה ויחד שתי הידים מתאחדות עם ידו של הקב"ה

ונעשים חלק אחד ממנו יתברך בכך שהם עסקו בתורתו ובמצוותיו [כדוגמת בעל המקדש את אשתו... כמו שגם מצויין "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו" -[שמות לא] שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן , מה כלה מתקשטת בכ"ד קישוטין, אף ת"ח צריך להיות בקיא ב כ"ד ספרים , "לדבר איתו" -משה היה שומע מפי הגבורה והיו שונים את ההלכה שניהם יחד-כדוגמת זיכוי הרבים המשותף שלעייל.. וכך הם נהיו חלק מתורתו, שכן בלעדי היד השנייה שתרמה למשכן יחד עם שאר היידיים שעסקו במלאכה היא הייתה נשארת מיותרת וחסרת כח ומנת חלקה היה פרוד לא עלינו ...

לכן בשעה שאנו מקיימים מצווה מסויימת הבה לא נשאיר את היד מיותרת ונתאחד עם הקב"ה בקיום מצוותיו כל אחד יחד עם רעהו וכך גם נתאחד אנחנו ונקבל כח ישרות ממנו יתברך שכן הוא ברא אותנו לשם כך , "לא לתוהו בראה" והוא ממש קורא לנו , בואו קיימו את מצוותי -"ויקחו לי תרומה" ואז "תקחו את תרומתי" וקבלו כח וברכה ישירות ממני , כמו שהשמיים והארץ התאחדו כדי להיות עדי הקב"ה למען התרות בישראל שיקיימו את מצוותיו , והאש והברד בזמן יציאת מצרים ובכך שהם עשו יחד! את רצון קונן , הם התברכו וקיבלו ממנו יתברך כח אודות לאיחוד ביניהם !שכן אם דבר דומם קידש את שמו של הקב"ה ובעקבות כך את עצמו, קל וחומר שעלינו לנהוג בדרך זו ולתרום "כאשר ידבנו ליבו" וכך "תקחו את תרומתי," של ה" יתברך , וזאת אם נעשה זאת למען שמו באהבה! נתברך יחד בכל מילי דמיטב!